

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

Csomor Kálmán.

Az előfizetési díj egy évre 2 frt. Csomor Kálmánhoz Gyöngyösre küldendő.

Szerkesztői szó.

Jelen számunkkal veszik t. előfizetőink ez évi utolsó számot. S ezzel elvállalt számbeli kötelességünknek eleget tettünk; hogy érdemileg miként feleltünk meg: *arra választ nem mi, de tisztelt előfizetőink adhatják meg.*

Most sorrendben azon kérdés merül fel; *él-e kis lapunk a jövő évben?*

Erre a feleletet előfizetőink *tőlünk várják*; holott a dolog megfordítva van, mert mi a választ: *Önöktől várjuk.*

Ha tisztelt előfizetőink méltónak találják kis lapunkat **arra**, hogy egy évre érette 2 forintot fizessenek, ha méltónak találják **arra**, hogy azt elolvassák és másoknak is ajánlják, és ez **az** előfizetések megújításában nyilvánul: *igen is élni fog.*

Élni fog, hogy elvállalt kötelességét teljesítse.

A mi kis lapunk kötelességei a következők:

Először is és mindenek felett az, hogy amit mond, az magyar nyelven legyen úgy mondva, hogy aki a magyar nyelvet érti és bírja: *azt fejfájás nélkül tisztán megértse*; hogy közleményeit ne a hatodik tizedik kézen és más hirlapokból vagy folyó iratokból szedje össze, de *künn a szőlőben szerzett tapasztalatokból gyűjtse*, hogy az uttörés nehéz kérdéseit tárgyalja, és az előfizetőktől beérkezett kérdésekre adjon választ.

Sokáig lehetne folytatni még a kötelességet illetőleg, de sok szó helyett csak annyit, hogy a lap úgy állitassék össze,

miszerint a szőlész közönség találjon benne olvasásra érdemes és követésre méltó dolgokat.

Most már azt kérdezheti valaki: hogy hát akad-e mindig elég anyag arra, hogy az a 16 oldalos lapocska ilyen tartalommal megteljék.?

A felelet erre az, hogy nemcsak akad és van bőven, sőt az ügy érdekében lenne kívánatos, ha e kis lapocska havonként legkevesebb kétszer megjelenne, úgy érdekessége azon körülménynél fogva is emelkednék, mivel a gyakoribb összeköttetésnél fogva, élénkebben lehetne a közelebb eső dolgokat tárgyalni.

Tudjuk mi ezt, és elmélkedünk annak lehetősége felett. De hát ez nem pusztán tőlünk, de előfizetőink támogatásától függ.

Azért tehát egész bizalommal fordulunk lapunk eddigi barátaihoz és kérjük, ne vonják meg tőlünk támogatásukat; — s ne sajnáljanak egy kis fáradságot venni, és sziveskedjenek a mai számunk mellé esatolt úrlapokra azok neveit felírni, akik azon a vidéken az új szőlőkultúrával foglalkoznak, s akik felől feltehető, hogy lapunk előfizetői sorába lépni hajlandók lennének. Hogy a névsor leírásával és beküldésével járó fáradságért és szivességért mi is viszont szivességet tegyünk, kijelentjük, hogy *azok részére, akik legtöbb ily nevet írnak össze, egy ezer drb. ojtásalá való sima ripáriát* küldünk ajándékba; akik 50 ily nevet össze írnak és beküldenek, azok mindegyikének *egy száz drb. fajtisza ripária portális vesszöt* küldünk.

Végül aki legtöbb előfizetőt gyűjt akár aláírás útján, akár az általa beküldött névsorban foglaltak közül legtöbb előfizető leend: *annak részére egy száz drb. ojtványt és 500 drb. sima vegyes ripáriát* küldünk ajándékba.

Mi lapunkat a jövő évre utnak indítjuk. S már előre is kijelentjük, miszerint arra fogunk törekedni, hogy előfizetőink megterhelhetése nélkül ha csak lehet havonként kétszer jelenjék meg.

Ezt azonban akkor tehetjük meg, ha az előfizetők száma jóval emelkedni fog.

Nem mondhatjuk azt, hogy eddig is nem részesültünk elég támogatásban, mert alig van hasonló kis lapocska, mely hasonló támogatásban részesülne.

De tervünk kivételére még nagyobb támogatásra van szükségünk.

Azért tehát újból bizalommal és kérelemmel fordulunk lapunk barátai és előfizetőihez, hogy azt terjeszteni és előfizetőket gyűjteni, és az előfizetéseket minél előbb megtenni sziveskedjenek,

tisztelettel

A Szerkesztőség.

Egy újabb okoskodás.

Egyik tudományos és szőlészeti szakférfiu, a francia Viala egyik cikkében azt állította, hogy az ojtványszőlő rendkívüli nagy termése rendszertelenségen alapul. Erre azután az okoskodó szőlészeti cikk gyártói neki rugaszkodtak, Viala francia szaktanár kijelentését felfújták, színét tartalmát megváltoztatták, s mire a szőlész közönség közé jutott: már oly értelmet tulajdonítottak neki, mintha az ojtvány szőlőtő tulnaggy termése, oly betegesedése volna a szőlőtőnek, mely után a tő elhalása elveszése elmaradhatlan. ¶

Ősszel avagy télen, midőn az emberek a meleg szobába össze szorúlnak, mindig szülemlenek, ilyen és hasonló vad okoskodás szülte kósza hírek. Szárnyra kelnek, hogy a szőlész közönség közé jutván: a megindult érdeklődést és bizalmat megcsökkentsék. A most szárnyra kelt hír az, hogy *az ojtvány szőlők nagy termése a tőke betegségének kifolgdása, mely a tőke halálát idézi elő.*

Mielőtt tovább haladnánk, egész rövidséggel kijelentjük, hogy *ezen állítás nem igaz.*

Vegyük vizsgálat alá gyakorlati szempontból a kérdést.

Miben rejlik a szőlőtő dus termése? abban, ha a szőlőrügyek nem meddők, de termő rügyekkel fakadnak.

Lesznek-e általában, s ha igen: mikor lesznek a rügyek termőkké?

Hogy a rügyek gyümölcsessel fakadjanak azaz termőkké legyenek, szükséges, hogy a szőlőhajtások teljesen beérjenek tökéletesen megfásodjanak. A tökéletesen beérett szőlővessző rügyei rendszeren terméssel fakadnak; míg a teljesen be nem érett vesszők rügyei, gyümölcs nélkül hajtának ki, meddők maradnak.

Sőt sokszor nem elégséges, hogy a szőlő hajtásai teljesen megfásodjanak; a rügy termékenyítéséhez megkivántatik: a tő éltető nedvének a rügyben leendő összpontosulása.

Ezt a következő képen birjuk könnyen megérteni.

Ha egy tőn az összes előtörött hajtásokat mind meg hagynók, sohasem lennének a rügyek oly termőkésesek, mintha a tőn levő hajtásokat tisztogatjuk, és a feleslegeseket lehányjuk. Miért? azért, mivel a tisztítatlanul meghagyott tőkének is éppen annyi gyökérzete van, mint a tisztítottnak; s ugyanazon gyökérzet a tisztítatlan tőkénél felette sok hajtást éltet és táplál, míg a tisztítottnál kevesebbet. Ennek a következtetése az, hogy a tisztított tőke hajtásai dusabbak lesznek, ezeken a rügyek jobban összegyűjtik azon alkatrészeket, melyek a rügyet megtermékenyítik.

Igaz, hogy a lombozat a légből szintén vesz tápszereket, s hogy a nagyobb lombozat több ily tápszert gyűjt a légből, de ez aránylag elenyészik azzal szemben, amit a földből gyökerein át fel szed és továbbit.

Ezekből látható az, hogy a szőlők nagy termését: a szőlő rügyek tökéletes kifejlődése, beérése biztosítja.

Az ojtvány szőlők termőképességénél bizonyára nagy szerepet játszik azon körülmény, hogy a tőke alanya nem tart arányt vastagodás tekintetében a tőke fejezetével.

A szerep abban áll, hogy a gyökerek által felszívott éltető nedveket most már a levegővel felvettekkel is szaporodván, mire a tőkéhez vissza érnek: a tőke nyakán a keringés nem bírván tovább egyenletesen haladni: *a nedv összetolulása áll be.*

Ezen nedv toلولása tömörülést idéz elő, mely első sorban a tők kifejlődésére, viszont a szőlőhajtások rügyeire van befolyással.

Igy érthette ezt Violla francia tanár is, alig másként; s így kell azt nekünk is megérteni. De nem úgy mint némelyek hirdetik, hogy az egy betegség, mely a tőke halálát idézi elő.

Hányszor látjuk, hogy az egyszerű földmivelő minden elméleti bölcselkedés nélkül kést vesz a kezébe, és a kevés termést hozó fának derekán egy gyűrűt vág, és ezzel a fakérgét sokszor egész a fás részig leveszi.

Igaz hogy helytelen eljárás, mert sokszor, különösen ha a gyűrű az egész fát körül futotta, a fa halálát idézi elő. De ha marad rajta annyi, melyen át nedv keringését folytathatja, mi történik itt? a nedv sűrűsödése, mely a rügyek megtermékenyítését idézi elő.

Hányszor látjuk, hogy valaki gyümölcs fájának alaktalanságán úgy segít, hogy azon oldalon, ahol az ágat fejleszteni akarja, vagy egy alvó rügyet életre akar kelteni, a kérdéses oldalon egy vízszintes metszést tesz, és célzott ér. Miért? azért, mivel a nedv lefolyása itt megakasztatván, a felette levő rész kifejlődésére hat jótékonyan.

A tő nedvének hogy így mondjam megkötése által elért eredményt legkönnyebben felfoghatjuk, ha e czélből két egymás mellett levő tőkén teszünk kísérletet a következőképen.

Egyik tőn a hajtást már július hóban lehuzzuk vízintesen, vagy még lejjebb ejtve, egy dróthoz kötjük. A másik tőn a hajtást egyenesen a karóhoz kötjük.

A reá következő évben a lehuzott vesszőt ugyanily alakban kötjük a dróthoz, vagy mellék tőkéhez, vagy esetleg karikéba hajtjuk és a másik tőn levő vesszőt szintén egész szálaban a karó mellett meghagyjuk; azt fogjuk tapasztalni, hogy a lehuzott vessző legtöbb esetben minden egyes rügye gyümölcsessel tör elé, míg az egyenesen felfutott vessző rügyei annyi termést nem hoznak.

Itt a vessző meghajtása által történt nedv tömörülés okozta eredmény ösmerhető fel. Ez kézzel fogható bizonyítéka a nedv lassabb visszafutásának és sűrűdésének, mely a gyűrűvel ellátott fáknál és az ojtvány szőlőknél jelentkezik.

De hát nem szabad felednünk azt sem, hogy ez a régi európai szőlőszeteknél is meg volt, ha nem is oly nagy mérvben, de megközelítőleg ott volt ez látható, ahol a szőlőtő tőke művelésre alkalmaztatott.

Az európai szőlőnyaka sem tartott lépést vastagodás tekintetében a tőkével. Ott is a tőkék sokszor elég nagyok, a tő nyaka pedig aránylag vékony volt.

Tehát azon állapot, ami az ojtvány szőlőnél kétségbeejtőleg kifogásoltatik: a régi szőlészetnél is bár nem hasonló mértékben, de aránylag megvolt. És mégis százados szőlőtelepeket is lehetett látni, melyek jó kezelés mellett, ha nem is valami rendkívül dus termést hoztak, de *eléggé jól termettek*.

Igaz az, hogy az európai szőlők is fiatalabb korokban adtak nagyobb termést, míg korosodva végre elöregedve, a mennyiség mindig alább szállt.

Ha így fogják fel az ojtványok jövőjét is, és ebből meritik azt, hogy a tőke csendesesen veszt termő erejéből: *nagyon természetes*. Csak hogy a szőlőtőke termő erejének fentartása jó kezelés mellett állandóan biztosítva volt; s így az ojtvány szőlők termésének állandósítása is éppen úgy eszközölhető, ha a gazda megadja neki mindazt, ami ezen tulajdonsághoz elkerülhetlenül szükséges.

Csak következtessünk a régi szőlőművelésről, mert hát ez felette sokban alkalmas az új szőlőkulturánál is.

A régi ültetésű szőlők néha a harmadik évben már hoztak némi termést; a negyedik évben kezdődött a nagy termés, és ez mintegy 10 éves korig tartott. *Ekkor kezdődött a mennyiség alászállni, de ezzel emelkedett a minőség.*

Miért volt ez így? azért mivel az újonnan ültetett szőlőtalajában még benne voltak azon alkatrészek, melyek a szőlőtő életéhez fentartásához szükségesek. Később mindinkább fogyott ez, ezzel szállt alá a termés hozam is.

Volt még egy másik ok is, mely az idősbülők szőlőnél a mennyiség csökkentésére szolgált; s ez a tőke nagyobbodása volt.

A nagyobbodó tőkén számtalan száraz csapok bütykei foglaltak helyet, melyek egész év folyama alatt a tőke nedvében osztozkodtak. A tőke hajtásaiból visszafelé került éltető nedvet ezek a száraz részecskék részben magukba vonták, s azután száraz testükön át elpárologtatták.

Mit csinált ilyenkor a jó gazda?

Először a tőke fáját lehetőségig megkisebbitette. Száraz részétől megtisztította. Sőt nem ritkán megtörtént, hogy baltáeskával állt neki, s a nagy tőkét lefaragta.

Midőn ezen műveletet a tőke fejét felesleges és a száraz részekről megtisztította, hozzá fogott és pótolta a talajból kimerített tápláló részeket; szóval *megtrágyázta.*

Az ily elbánásban részesített szőlőtő megifjodott, és ismét erős fejlődést nyert és ha egyéb baj nem érte: *termett dusan és megfizette a reá kiadott költségeket.*

Az ojtvány tőke is vissza fog esni idővel, nem ugyan a tőke elterjedése és száraz részekkel lett körülvévése által; mert az új kultúra munkásai már erre gondot fognak fordítani, de azért, mivel a talajban levő táperőt fölemésztették.

És ez az ojtvány szőlőnél előbb következik be; azért, mivel az amerikai alanyok gyökerei felettebb dusabban fejlődnek, temérdek hajszál vagyis felszívó gyökerekkel vannak körülvéve. S amily arányban nagyobb a gyökérzet, oly arányban fejlődik a lombozat, melyet pedig a karóművelésnél s hosszabb hajtások meghagyásával mi is elősegítünk. S így sokkal több tápanyagot fogyasztván, minden esetre hamarabb elfogy.

Ez azután maga után vonja a szőlő fejlődését, és ezzel konzekven-ter a termés nagyságát is.

Tehát vissza fog esni az ojtvány tőke nagyon természetesen; de nem azért mert túl termette magát, és ez egészségtelen állapot, melynek

következménye a tőke vissza esése; de azért, mert éhezik, *s az éhség embernél állatnál növénynél vissza esést szül.*

Ha azonban a talajnak vissza adjuk azt amit tőle évek alatt a tőke elvont; ha a talajt megtrágyázzuk, és hozzá jól megmunkáljuk, hogy így a föld porhanyulván a szükséges lég a gyökerekhez is lejusson; *nem lesz okunk a tőke visszaesése és a termés mennyisége miatti panaszt emelni.*

Az ojtvány szőlő élni fog, csak a gazda adja meg mindazokat, melyek az ő életéhez szükségesek, s bánjon vele úgy és akként, amint azt ő megkívánja.

Tehát az az okoskodás, hogy az ojtvány szőlők túl nagy termése a tőke abnormisságából ered és az betegség: nem egyéb halva született zöld asztalnál talált okoskodásnál, azért tehát ezen újabb felfedezés helyesebben kitalálás, senkitsem rettentsem vissza az ojtvány szőlők telepítésétől.

Az ideai bortermésről.

Adtál uram termést de nem igen van köszönet benne! Így lehetne most a szőlészeknek egymást köszönteni; mert évtizedek óta nem volt oly megvetett keresetlen tárgy a bor, mint ez évben.

Hogy a szőlőtőkén termett bornak a megőője a csinált bor, azt mindenki tudja; de hogy e mellett is oly megvetett: az az ő ideai tulajdonságában rejlik.

Az őszi esős időjárás a szőlőkre kártékonyan hatott, megrohadt a szőlőfürt úgy mint nagyon régen nem; *s innét van az, hogy éppen semmi becse nincsen.*

A borok általában oly zavarosak, hogy a valódi borokkal kereskedők sem bátorzkodnak pénzüket ily zavaros moslékszinű borba befektetni. Ha azt akarja a gazda, hogy ezen ijesztően zavaros bora megtisztulásának lehetősége béálljon: akkor haladéktalanul huzassa le. Ha ezt nem teszi: *megerdömli, hogy őt huzzák le.*

A penész nem olyan, mint a bornak rendes söprője, mely súlyánál fogva alászáll a hordófenekére. De könnyű, s legkisebb légkülömbözetre felszáll, s a bor zavarodását idézi elő.

Ez évi szüret újból figyelmünkbe hozza azon körülményt, melyet már réges-régen tapasztalták a szőlősgazdák, hogy oly időben, midőn a szőlőfürtök penészesek, nem alkalmas a török szőlőből fehér bort szűrni, szóval nem helyes eljárás, ha a levét a törkölyről azonnal leszedjük.

Ha a levét a törkölyről azonnal leszedjük, a borban nem lesz tannin tartalom; míg ha pár napig, addig míg a törköly fel melegszik, s a lé részint a magvakból, részint a csutkákból kellő mennyiségű tanint cserényt vesz fel: *akkor a bor tisztulása jóval előbb bekövetkezik.*

A jelen évben is ismét ugyancsak azt tapasztaljuk. Amely bort azonnal leszűrtünk, még mindig nem akar megtisztulni. Ellenben az, amelyik egy pár napig a törkölyön forrott: már tisztulni kezd.

Jó lesz ezt a körülményt a szőlősgazdáknak figyelmükben tartani, s adandó alkalommal ehhez alkalmazkodni.

Most pedig a zavaros boroknál akkor érünk célra, ha deczember elején már le huzzuk, ha a jövő év elején újból lehuzzuk, s utánna a borhoz ha egyáltalában tisztulni nem akar, kevés tanint adunk.

Tanin vagy csereny Budapesten a draguistáknál ily Neruda Nándornál is beszerezhetők. Egy hektoliter borhoz ha nem nagyon zavaros 2 deka elég, Ha zavarosabb több adandó. S úgy kell elbánni, mint a derítéssel.

A tanin vagyis csereny az uszkáló rohadt felhőket összevonja, s így tömörítve, a bornal nehezebb lévén, alá viszi. Ezután a bort 20—30 nap mulva le kell huzni, s ha fehér, viza hólyaggal, s ha vörös: tojás fehérjével kell megderíteni.

Levelezés.

T. Szerk. ur! A tavaszon eszközölt ékojtásaimat most ősszel vizsgálat alá vettem, s úgy találtam, hogy az alany felső két szára nincs a nemes résszel egybeforva. És tartok tőle, hogy ezen a nyitott seben át az ojtványom meg hibázhat.

Alapos-e az aggodalnam, avagy nem lesz ennek semmi hátránya? Zöldojtásaimat a jég megverte: mit tegyek ezekkel a zöld ojtásokkal?

Most ősszel fordított szőlőföldemen több helyütt meszes rész került felűre. Lehet-e ebbe ojtványokat ültetni?

Azt mondják csak a Czeiner-féle zöldojtás a biztos; miért jobb ez, mint az általunk évek óta eszközölt baranyai zöldojtás?

A mult évben ojtásaimat meggyökereztettem, ez évben azonban ismét gyökereket hajtott. Kell-e az ojtványokat minden évben gyökerezni?

Egy némelyik ojtványaimnak magas a fejezete. És azt tapasztaltam, hogy ezek ez évben már nagyon visszaestek. Sőt szigorúbb vizsgálat után azt látom, hogy egyes ilyen magas nyakú tőkék nyaka hosszában meg vannak repedve. Lehet-e ezeken és miként segíteni?

Szőlőmben sok olyan ojtvány van, melynek gyümölcse ritka fűrtű, Lehet-e ezen segíteni? Ha igen miféle képen?

Mútrágyát szándékozom szőlőmben alkalmazni: mikor kel azt és miként hinteni?

Végre van egy tábla 7 éves jaquez és 4 éves Jork-madaire szőlőm ezeket ohajtanám beojtani. Lehet-e ezeket beojtani? Ha igen mikor és miféleképen?

Bocsánatot, hogy a kérdések ilyen halmazával állok elő; de hát azt hiszen így tél idején, mikor az egyéb munkálatok szünetelnek legfőbb ideje az ilyen dolgok megösmerésének.

Tisztelettel

Arad

F. G.

Legtöbb kérdésre lapomban már meg adtam a választ; mindamellettt iparkodom azokra tapasztalataimat bár egész röviden még is megadni.

Az tény, hogy az ékojtás alanyának szárai legtöbb esetben nem forrnak az első években teljesen össze a nemes részekkel. Igaz az is, hogy az így maradt sebek némi aggodalmat adhatnak, de eloszlik az azonnal ha meggondolja, hogy az ékojtással eszközölt szőlők tartósak, s azokon az általánosságot értve, semmi hiba nem jelentkezik.

Az ojtás helye lassanként egybeforr, helyesebben mondva úgy kiforja magát, hogy sokszor a második, de már a harmadik évben nyoma sincs a sebhelynek.

Tehát e miatt nincs oka aggodalmaskodni.

A jég által megvert zöldajtásokból sohasem lesz állandó termő szőlő.

Ha szőlőföldjében imitt-amott jelentkezik mészsó, azt ha nem kerül sokba, ki kell hordani, s helyét mészsómentes földdel megtölteni. Ha pedig nagyobb táblákban van, oda mészsóálló fajokat ültetendők.

A Czeinerféle zöld ojtást azért tartják egyesek jobbnak, célhoz vezetőbbnek, mivel a tőkének egész rövid nyaka van; míg a baranyai zöld ojtásnál, sokszor különösen némely fajoknál: a tőke hosszú nyakú.

Az ojtványokat az első években rendszeresen kell gyökerezni. Addig míg a nemes részen levő gyökerhajtásra alkalmas részek annyira meg nem öregednek, hogy *többé gyökeret nem hajtanak*.

Ha az ojtvány két szemes és a tőke magas, akkor a felső szem a második évben levágandó, mert az alsó szem ritka eset kivételével elétör. Ha nem, ekkor levágandó, s a kihajtott alany zölden ékre vagy most már ovatosabban ojtandó be.

A rügös szőlőktől úgy lehet megszabadulni, ha azokat ékre újból jobb fajjal beojtjuk. Ha meg nem fogant, a visszavágás után elétörött alany, mint fönebb mondtam: *akár ékre akár zölden beojtható*.

Mútrágya czélszerűsége eddig még teljesen konstatalva nincsen; ha azonban használni akarja: úgy azt tavaszon helyezze el a tőke körül fűrt lyukakba.

8 éves jaquez és 4 éves Jork madaire szőlőjének beojtására alábbi levélben találja meg válaszunkat.

II.

Tek. Szerk. úr. Van nekem egy tábla jaquez szőlőm 8 éves. Eddig benne a filoxera pusztításának semmi nyoma sem látható. Ezt kívánom én a jövő tavaszon beojtani.

Kérem: tekintve a vessző magas korát, hogy eszközöltessem az ojtást? és miféle fajjal ojtassam be? És végre annyira ellentálló faj-e a jaquez, hogy *rajta az ojtvány tartósan élni fog?*

Továbbá hasonló idős ripária telepem van. Lehetne-e azt is tavaszon ékkel beojtani? Nem-e volna akadály az, hogy a tőkéknek nyakai már oly vastagok, miszerint hozzá alkalmas vastag nemes gally nem található?

Különösen szeretném oly fajjal beojtani, mely csemege szőlőnek is alkalmas; ha azonban értékesíthető nem lenne: *akkor bornak lenne használható.*

Ezekre kérem szives válaszát, melyért már előre is köszönetemet mondva maradtam

Bpsten.

J. J.

A jaquez ellenállóságára már számtalanszor nyilatkoztunk. Most itt csak annyit említünk fel, hogy a délnek fekvő száraz kavicsos kövecses avagy alrészében sziklás, valamint oly meszes talajokban, hol a mész kavics alakban jelentkezik, sőt még ott is, ahol a mész agyagban részben feloldva van jelen: *a jaquez elégé ellentáll a filoxerának.*

Csak az esetben vegetál rosszul a jaquez, ha nedves alvizes talajban oly helyen van, ahol a nap nem fekszik bele a talajba, azaz éjszaki oldalon van.

A 8 éves jaquez tőke már vastag. De azért beojtható ékkel, beojtható bőr alá.

A gyöngyös-viántai határban van Vozáry Tamás urnak egy nagy tábla ojtvány szőlője, amelyben a 7—8 éves jaquez szőlőt 1895 dik évben ojtották be egész egyszerűen ékre. Az éket a széthasított szőlőtőke nyakának egyik oldalába helyezték, hogy a héjak találkozzanak. Az eredmény bámulatos nagy volt; alig maradt el valami. Ez a siker bámulatra méltó.

Az ojtáshoz piros Chasseles használtatott; és ez évben mondom az ojtás utáni második évben oly gyönyörű nagy termése volt, hogy a vidéki szőlészek bámulni jártak.

Magam is nagy figyelemmel kísértem ezen idős tőkék beojtását, Az első évben többször elmentem, a tulajdonos engedelmével több tőkét kibontottam, s az ojtás helyét úgy találtam, hogy bár az egyik oldalon a nemes rész beforrott, de a másik oldalon a szét hasított rész ijesztően nyitott volt.

Kiváncsian vártam a fejleményt.

Ez évben ismét több tőkét kibontottam, s úgy találtam, hogy a nemes rész vastagodása és a forradás a sebhelyeit több helyen már teljesen benőtte, hogy a szétnyitott részeknél volt szárnyacsokák egész eltün-

tek. Vagy elszáradtak, vagy össze forrottak. És ezek minden tekintetben kész kifogástalan tőkét képeztek.

Voltak ugyan még egyes tőkék, ahol a hasiték még erősebben látszott, de ezek gyenge vegetációjú tőkék voltak; s így a többiekből következőleg: *ezek is befognak furni; ezekből is tőkéletes életképes tőke lesz.*

Egy ilyen keresztül vitt ojtási eljárás: mennyi meddő okoskodást mennyi írka-firkát üt agyon.

Mennyi aggodalmat oszlatand el ezen eredmény leírása és közzététele. S hogy az olvasó a mai hitetlen világban állításunknak hitelt adjon: mondottam meg a szőlő tulajdonosa nevét, hogy a kétkedő megtekintesse, s ha állításaink nem felelnének meg a valóságnak: *az nyilvánosságra hozhatja.*

Akiknek idős amerikai tőkék vannak és attóli félelmükben nem ojtották, mert azok nyakai vastagok, meritænek bátorságot a megtörtént és bevált ojtás után; s minden tévovázás nélkül egész bátran fogjanak hozzá annak idejében azok beojtásához.

Ha azonban még is volnának olyanok, akik még ezek után sem volnának bátrak az idős tőkét ékre beojtani, azoknak még három ojtási módozat áll rendelkezésükre.

Első a *bőr alá való ojtás*. Ez úgy eszközöltetik, mint a kertészek szokták a fákat bőr alá ojtani.

Levágjuk a tőke fejét. Egy részén, ahol a tőkének legkövőbb héja látszik, (mert a levágás után meglátszik) ott a kés sel egy függélyes hasítást teszünk oly hosszan, amily hosszú körülbelül a nemes ék leend, s a gyökér héját késsel lehetőleg felvesszük.

A nemes vesszőt a rügynél: a rüggyel ellenkező oldalon vízszintesen éppen azon helyen, ahol a rügynél a válasz jelcül egy kis vízszintes vonalka mutatkozik, éles késsel bevágjuk annyira, hogy egy kevés fás rész maradjon; azután ugyanesak a rügy felőli oldalon egy lapocskát vágunk, mely a hasitékba befér, s azután ezen lapocskát betoljuk a hasitékba úgy, hogy a nemes rész vízszintes része az alany lapján jól feküdjék, és raffiával megkötjük.

Nagyobb biztonság okáért a rüggyel ellentétes oldalra egy db. fászkát kötünk; s a nemes rügy felső végét hozzá kötjük; s így megerősítjük. Azután az egészet mint az ékojtást földdel betakarjuk.

Beojthatjuk az egy éves már megfásodott vesszőt tavaszon magasan akár ékkel, akár párosítással, melyet azután a porba lehuzunk, és ha megeredt: ősszel vagy tavasszal a tőke helyére elbuktatjuk.

Beojthatjuk zölden is, melyet szintén a tőke helyére döntünk.

Tessék a négy eljárás közül választani.

A választásnál azonban tartsa szem előtt a következőket:

A döntésnél a tőke mint szokták mondani leomlítani ledöntetik, s így az alany oldal gyökerei rendes elhelyezkedéséből kibontatnak.

A döntött tőkék sohasem állanak oly szilárdan, mint az egyenesen elültetett alanyok.

A döntés tőkái, a régi szőlészetben meg tágultak; s ezekből lettek az ugynevezett: *kotyogós tőkék*.

A kotyogós tőke a multban sem volt jó, a jelenben is kivánni valót hagy; bár az igaz, hogy az amerikai alany szőlőfajok jobban terjedelmesebben elgyökeresednek.

A döntés pénzébe kerül; míg a helyben ojtásra: az ojtásnál egyéb költség nem teendő.

Ha az ék vagy a bőr alatt eszközölt ojtás meg nem ered, kevés kivétellel újból kihajt; s azután még mindig módunkban van akkor még azon évben zölden, akár a reá következő évben fásan beojtani.

Az elmondottak, az idős ripáriákon vagy más egyéb ellenálló alany fajokon egyenlően alkalmazhatók.

Számtalan faj van, mely mint csemege szőlő is értékesíthető, s mint borszőlő is megállja helyét.

Feketében az oportó és a burgundi; fehérben a mézes fehér Chasseles és muskolatfajok. Tessék ezek közül választani.

Szőlőajtási tapasztalatok.

Most, mikor a szőlészet új stádiumba lépett, s ennek főtenyezője azon körülmény, hogy az országgyűlés törvényileg intézkedett a szőlők rohamos felujtásáról: a kézben eszközölt ojtások nagyobb mérvben fognak a kisebb szőlőbirtokosok által is készíttetni.

A kézben eszközözendő fásajtásokról annyit összeirtak, össze-vissza beszéltek, annyi mindenfélét kitaláltak és már el is hagytak, hogy arról nem hasábotat de lapokat lehetne összeírni.

Én kezdettől fogva mindig azt hangoztattam, *hogy ha valaki oly kötőanyagot fedezne fel, mely a földbe helyezve a szétmálásnak 8—10 hétig ellentállani képes lenne: az szerezne legnagyobb érdemet a kézben ojtási eljárás körül.*

Ezen állításomat fentartom ma is; mert ha ennek birtokában volnánk: akkor a kézben eszközölt ojtásokkal számosabban foglalkoznának, s az szerfelett kevesebbe kerülne.

Felette csodálkozom azon, hogy a kormány mely a szőlészet terén elég jóakaratot és támogatást tanusít: *erre nem terjesztette ki figyelmét.*

A termelő és kezdeményező szőlész közönség sokféle kísérletet tett a kötőanyagokkal, de eddigelé a célnak egy sem felelt meg.

Votak akik rézgáliczoldattal impregnált raffiával, akik kátrányozott spárgával, akik marhabéllel, akik hárászszal kötöttek. De ezek közül egy sem vált be.

A rézgálicz oldatba mártott raffia tartósabb lett ugyan valamivel, de a földben vagy homokban, amint az nedves lett: a zöldgálicz feloldódott, és az oldat a metszlapok közé jutván, a vesszők héjait megtámadta különösen a metszlapoknál ott: *ahol forradás beállni szokott.* S így megromlott a vessző héjának metszlapnál lévő széle, s ennek következménye szerint: *romlott részeknél a forradás nem állhatott be.*

A kátránynyal kent spárgávali kötésnél, a kátrány jutott a metszlapok közé; a béllecsavart ojtványnál a bél feloszlásából jutott a metszlapok közé; s így ez is siker nélkül maradt. A hárászszal való kötés bizonyult volna még a legjobbnak, de az rövid marhaszórból lévén: csakhamar szétment.

Tehát eddig alkalmas kötőanyaggal nem rendelkezünk.

Mig a kötőanyag javítása, vagyis helyesebb és alkalmasabb előállítására mi sem történt: addig az ojtás kivitelére számos javító jelentkezett. Mégis minden okoskodás odalyukadt ki, hogy a réginél jobb kivittelt nem tudtak bemutatni.

Ha azokról a különböző ojtógépekből egy tárlatot nyitnánk, melyekkel a szőlész közönséget kivánták boldogítani, s az illető feltalálók maguknak pénzt szerezni: lehetetlen, hogy ne szánnák uttörő szőlészeinket, akik annyi kísérletnek voltak kitéve.

Boldogok azok, akik most lépnek az új szőlőkultúra terére, mert annak a sokoldalú megkárosításnak, melynek a kezdeményezők ki voltak téve: ők már nem ülnek föl.

A sok csodabogár gép a sutba került; a sok próféta elnémult. Ma elő áll a gyakorlati siker: s az beszél, az tanít, az magyaráz.

Találkoznak még ugyan most is egyes találgatók, de hát mint az eredmények mutatják, azok újabb szabású gépei is legvalószínűbben a raktáron fognak megrozsdásodni; mert most már évek hosszú során be van bizonyodva, hogy az ojtáshoz legjobb az emberi kéz.

Az ojtógépek kimentek divatból, legföljebb a hüvelyeket használják még ott: ahol nincsen elég munkás kéz. De egyebütt csak kézzel végzik az ojtásokat.

Az ojtvány készítésére két módozat állt rendelkezésünkre. Az első volt a sima lapokkal való párosítás. Ezt a kertészekről lestük el. Mivel azonban nem volt elég ügyes kéz, mely azokat egyenletesen összekötni bírta volna, hogy a kötés könnyebben és jobban eszközölhető legyen: vágtuk a lapon a nyelvet. Nem azért, hogy jobb legyen a sima lapozásnál, de azért, hogy az ojtást szabatosabban összeilleszthessék és egybeköthessék.

Mulatságos nézni mint lesznek ma nevezetes emberek azzal, hogy mint új dolgot hirdetnek olyant, mely tulajdonképen régesrégén ösmert.

Ezzel traktálják azután a szőlészközönséget éveken át, s jut a szaklapoknak czikk egész időközön át; mig végre azután kisül: hogy *ami benne jó van: az régi; ami benne új: az felesleges.*

A most divatossá vált Kröczer-féle eljárásban a sima metszlap a régi: a kötéshez alkalmazott gép pedig új.

Az állami telepek kezelői valamint egyesek nyilatkozataiból nyilvánvaló, hogy a gumi szalag a borításhoz nem czélszerű: mivel alatta a forradás későbbben áll be; — s mivel a forradás gyengébb marad.

Hát ez is régi dolog. Kezdetben 1885-dik évben kezdték az ojtványt viasszal bekenni. S reá jöttek, hogy a viasz elvonta a levegőt a forradástól, s a forradás nem lett tökéletes.

Később nagy-hű hóval előtérbe lépett a parafadugó.

Százezer számra szállították Triesztből; készültek is hozzá fűrő, vágó kötőgépféle csodabogarak. Sőt később a gyár maga fúrta vágta a parafát. Sime a parafa és letűnt a felszínéről. . . . Miért? azért mert a levegőt a forranytól, hanem is egészen de elvonta, s a forradás itt is későn lépven fel: az ojtvány nem erősödött meg. De meg azért is, mivel a munka vele sok volt, s az ojtvány előállítása felettébb többbe került.

Legujabban a gummi szalaggal való kötést kezdték mint új dolgot hirdetni. Pedig hát ezt az ojtvány készítésénél előbb már többen használták. De felhagytak vele azért, mivel a forradás alatta későn állott be.

Az újabbi kísérletek sem voltak kedvezőbbek a gummi szalagra. És azok közül, akik újabban kísérleteztek vele, kijelentették, hogy csakugyan későn áll be allatta a forradás, s csakugyan gyenge forradásokat eszközöl,

Hátra marad még a Kröczer féle géppel való kötözés. Ez új dolog az igaz, de alig birjenletőséggel, mint azt már számosan kije lentik a hirlapok terén, hogy ők kézzel épen úgy képesek az ojtványokat össze kötni: *mint a géppel*

Tehát hol állunk ma a kézben ojtás terén? ott ahol ezelőtt 8 évvel álltunk. Ha van ügyes emberünk, aki a metszlapokat jól és elég gyorsan összebírja kötni, — ilyen pedig most már van elég — készítessen simalapokkal ojtványokat; ha nincs: akkor vágjon rajta nyelvet.

Mert hát a simalapokkal készített ojtvány is jó ha összerótt, és tartóságát eddig senki kétségbe nem vonta.

Ezen két eljárásban nincs oly nagy különbség, amiért érdemes a szőlésznek egymás hajába kapni. De nincs is ok azoknak sem aggódani, akik ojtványaikat nyelvezéssel készítették.

Igaz, hogy az ojtás fő munka része az *ojtványkészítés*. De vannak az ojtás körül sok egyes oly eljárások, melyek nem kevésbé befolyásolják a siker elérését.

Ilyenek az egészséges üde alanyok és nemes vesszők; az ojtás készítésének és kirakásának ideje; — az oskolázás mikéntje; — a talaj előkészítése; — az ojtvány oskola gondozása, annak szükséghez mért öntözése, porhanyítása; nemes a gyökerek eltávolítása, azok ki- és betakarása.

Ezek mindegyike oly fontos tényező, hogyha bármelyik kellőképen illetőleg kellő időben nem vitetik keresztül: a siker elmarad, s a nagy munkát, nagy várakozást, káros meglepetés követi.

Én nem vagyok képes eléggé csodálkozni azon, hogy mindig a felett folyik a vita: *hogy a sima metszlapos vagy a nyelves párosítás ad-e nagyobb sikert?* . . . Arról pedig, melyek nem kevésbé folynak be a sikerhez, mint fönnebb említém, alig szól az ének.

Mást szeretnék már én hallani; az volna kívánatos, ha oly kötanyagot találnának fel, mely a kívánalomnak teljesen megfelelne. — Ha ilyen kötanyagunk volna, akkor a kézben eszkölt ojtásokat olcsón lehetne előállítani, és sikerrel lehetne dolgozni.

A kötő-anyagnak azon tulajdonsággal kellene birnia, hogy a nedves homokban vagy nedves földben legalább 8-10 hétig elkorhadás nélkül

maradjon. Hogy az minden mástól ment legyen, hogy az mindenféle impregnálás nélkül tartós legyen. Szóval, hogy abból a föld semmit felne oldhasson, hogy ne jusson semmi féle idegen rész a metzslapokhoz.

A külső ártalmas nedveket, jól kigyúrt agyaggal távol tarthatjuk a metzslapoktól; köztudomású lévén, hogy az agyag a vizet nem bocsájtja át. Ha tehát az egybekötött ojtványt agyaggal jól bekentük, eléggé elbántunk vele, hogy a külső ártalmas anyagoktól megmentsük. De ha a kötanyagot valamivel bevonjuk, mint például kezdetben tettük, a rézgálicz oldatba mártottuk, az így impregnált raffiában levő rézgálicz rész feloldódik: metzslapok közé jut.

Ha a kötanyagokat mint egyesek már tették, olajjal vagy zsirnemű kenőccsel iparkodunk ellenállóvá tenni: akkor a zsír rész jut a metzslapok közé, mely ismét csak hátráltatja az összeforradást.

Ha mi egy kötanyaggal birunk, mely teljesen alkalmas, — az egyéb eljárásokban a szőlész közönség oly járatos már, hogy — akkor sikeresen lehet a kézbeajtást eszközölni.

Az alkalmas és tartós kötanyag birtokába már február hó végén lehetne a párosítást megkezdeni, akkor mikor a munkás kezek nincsenek elfoglalva. Ilyenkor lehet 50-60 kr-ért oly munkást kapni, aki naponként 320. 350 db. ojtványt elkészít. Ezt véve tekintettbe, az előállítás kevésbe kerülne. De tekintve, hogy ilyenkor még a külső munka nem állott be; lehetne számos alkalmas munkást kapni. Szóval a kézbenajtás akkor fog általánossá lenni, ha azok a tél folyamán és akkor készíthetők: *mikor a munkás és a gazda is teljesen reá ér*

Hirdetés.

Szőlészeti eszközök.

Párosítás-hoz való hüvelyek, finom aczélból egy szakasz 2 frt 20
Paraírozó gépek szabályozható; dbja 6 frt. Szőlőültető fűrók, u. m.
 5 hüvelyk át 5 frt. 6 hüvelyk átmérőjű 6 frt 8 hüvelyk átmérőjű 8
 frt. Kovácsos olló, dbja. 1 frt, 20 Kisebb metsző olló dbja. 1
 frt. Kerti olók kisebb dbja. 2 frt. 50 kr. Kerti olló két késsel fekete
 esont nyellel, drbja. 5 frt. Kerti ollók pakfon nyellel két késsel, drbja.
 4 frt, kisebb kerti ollók dbja. 3 frt, Szőlőszedő olló drbja 1 frt. 20kr.
 Ojtókécek, minden irányban párosításhoz való fanyéllal, drbja.
 80 kr. Ugyanolyan esontnyelű két késsel fanyéllal 80 kr Két kés-
 sel esontnyellel 1 frt. Nagyolló dbja. 1 frt. 20 kr, Réz és pakfon
 belsővel 20 krral drágább Ojtókés eserélhető pengével, drbja 2 frt 50 kr.
 3 frt. Hozzá való penge dbja 60 kr.

Összes műkéseim a legjobb aczélból készültek, érettség felelősséget vállalok; azon nagy kiterjedésű kereset folytán, melyben az ország különböző részeiből részesültem, üzletemet úgy rendeztem be, hogy bármily tömeges megrendeléseknek eleget tehetek.

Nagyobb megrendelések árleengedésben részesülnek.

Javításokat elfogadok, gyorsan és jutányosan készítem el.

Blatniczky Imre

(Műkesei.)

Eladó szőlővesszők.

Simák.

Nemes Kadarka	300 ezer	ezre	4	frt.
Mézes fehér	20 »	»	5	frt.
Rozsdás Muskolat	10 »	»	12	frt.
Vegyes csemegék a legfinomabbak	10 »	»	15	frt.
Ripária szelekta I-ső osztály				
ojtásra való	80 ezer	»	12	frt.
II. osztály ültetni való	40 »	»	6	frt.
III. » cölöbába való	50 »	»	4	frt.
Othelló I. »	10 ezer	»	15	»
II. »	5 »	»	10	»
Jaquez I. » ojtásalávaló	40 ezer	»	10	»
II. »	20 »	»	5	»
Herbemont I. »	5 ezer	»	10	»
II. »	8 »	»	5	»

Gyökeresek.

Nemes Kadarka	20 ezer	ezre	10	frt
Ripária szelekta	40 »	»	30	»
I. oszt. ojtásalávaló	20 ezer	»	30	»
Jaquez	20 ezer	»	30	»

Ojtványok.

Meszes talajra alkalmas jaquez alanyon				
Olaszrizling,	8 ezer	ezre	130	frt.
Ripária alanyon. Mézes fehér, kövidinka, Fehér és vörös				
Chasseles		ezre	150	»
Állami felügyelő által felülvizsgált fajtisza ripária portális		jótállás mellett		
Sima első osztályu	50 ezer	ezre	20	frt
másod osztályu	30 »	»	10	»

A vesszők 50 cm. hosszúak, épek egészségesek. Peronoszpóra ellen védve, jégeső nem érte.

A megrendelésnél 25%-toli előleg küldendő a többi utánvétetik egyszersmind a vasuti leadó állomás bemondandó.

Gyöngyösön, 1896. október 15-én.

Csomor Kálmán

szőlő-birtokos.